

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG,

Megjelen minden szorban és szombaton este

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felolós szerkesztő:

Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér. Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai, Wekerle-tér 502. Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk.

A soproni botrány.

Czéke. BOL. okt. 23.

Irtá: Várlaky Sándor.

Egymásután fakadnak ki a kelevények, melyeket a harminczárom éves szabadelvű (?) párturalom oltott a nemzet testébe. De mindazon kelevények közül, melyek eddig kifakadtak, az a legundokabb, az a legförtelmesebb, mely a napokban Sopronban fakadt ki egy hallatlan mérvű bankbukás és lopás alakjában.

De hát így kell annak lenni. Akinek egyedüli törekvése, hogy szolgálkat néveljen, az förtelmet és gyalázatot nevel.

És mi volt a harminczárom éves szabadelvű párturalomnak minden törekvése.

Hogy mentül több szolgálta legyen ebben az országban, hogy mentül többen hunyáskodjanak meg, hogy mentül többen tudjanak tenni és szólni jobb meggyőződésük, szívük sugallata ellen. És most itt a gyalázat, itt a förtelem.

Tanuljatok a természettől. Ennek édes melegénél, napja verőfényénél tenyészik a zöldelő ág, az illatos virág és a hasznos növényzet.

Távolítsátok el a meleget, zárjátok ki a nap verőfényét és legott penész, rothadás és bűzös gomba ver gyökeret.

Igy vagyunk az emberi lélekkel is.

Amíg meghagyjátok a léleknek a szabadság melegét és verőfényét, azt fogjátok látni, hogy ez a lélek minden iránt fogékony, ami jó, szép és nemes; sőt ha a körülmények úgy kívánják, hősiess elhatározásra kész. De ha elzárjátok a drága elemet, mely életeti, penész, rothadás és bűzös gomba lepi el.

Harminczhárom éves szabadelvű (?) párturalom, neked az volt a minden törekvése, hogy számöld az emberek közül a szabadságot és békóba zárd a lelkeket. És ime, most itt a penész, az undok rothadás, a bűzös gomba mindenfelé és minden téren.

Az az úr ott Sopronban, aki el tudott lopni két millió koronát, egy jöttment, egy közönséges gazember volt — mondjátok.

De az az ember, amikor ide jött, nem lehetett gazember, hanem itt lett azzá, ez a légkör, melyet a harminczhárom éves szabadelvű párturalom teremtet meg, tette azzá. Ebben a pincében, melyet harminczhárom éven át építettek meg a kormányparti banditák, ragadt lelkére a penész, a dögleletes rothadás, a bűzös gomba.

Mert hogyan lehetséges, hogy egy ember, aki megrakodtan, rothadással, penészszel és gombával ide jő, idegen létere megszerezze a közbecsület, a közszeretetet és tiszteletet, anélkül, hogy azt hosszu éveken át észre-

vegyék rajta és fölsegítsék diszes állásra.

Ez teljesen lehetetlen. És ha lehetséges, annál rosszabb rátok nézve, mert mutatja, hogy annyira romlottak vagytok, hogy nem is látjátok máson a rothadást.

Tehát kellett, hogy az az ember jeles tulajdonságokkal lett legyen felruházva, kellett, hogy lelke kiváló lényben ragyogjon, amiért figyelmessé lettek rá az emberek, becsülni kezdték és aztán fölsegítették oda, ahol állt és a honnan oly iszonyu fertőbe zuhant.

Itt az a léha sereg, mely környezte, a hizelgés, mely szívesen törleszkedett a kiválónak elősmert emberhez, a szolgáltság, mely lukulusi asztaltól megpukkadásig tele falva került a tanácsterem zöld asztalához és vakon hitt, avagy ha nem hitt, nem merté nyilvánítani, nehogy elessék a lukulusi asztaltól; ez juttatta a létőre, ez vitte a rettenetes bukásba.

És ez a léha sereg, ez a lukulusi asztalnál szívesen nyalakodó hizelgés, ez a felhizalt szolgáltság, mely hallgat inkább, minthogy veszélyeztesse a dusan terített asztalt, mind a te szülötted harminczhárom éves párturalom! Te bakója az egyéni szabadságnak, te gyilkosa a férfiu önértetnek.

Most erdej a soproni bankdirektor ravatalához! Ne félj tőle,

hiszen a bélpoklos nem fenyegeti azt veszélylyel, aki maga is bélpoklos!

Mi pedig, kik a szabadság verőfényét tartjuk a legfőbb jónak, melyet sem lukulusi asztalért, sem hivacalért, sem semniiféle kegyért nem szabad cserébe adni, távolítsuk el arcunkat ettől a soproni förtelemtől, és szivszorongva várjuk, hol fakad ki egy újabb kelevény. Mert ne higyük, hogy ez az utolsó.

De várjuk egyuttal a szabadság, az igazság, a függetlenség felkelő napját, amelynek nemes ragyogása megtisztítja közéletünket az erkölcsi rothadás, a korrupció undok légkörétől. Várjuk azt a napot, amely nem késheet és nem fog már késmi sokáig, a melyről szent hittel zengjük naponta, hogy jönni fog, mert jönni kell!

Két vélemény a bodrogközi választásról.

I.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A lezajlott általános képviselő választások, mint máskor, úgy most is erősen folzavarták a közélet hullámain, s különösen ott, hol két külön párti jelölt állott egymással harcban, a kapacitáció nem megengedett fogvoret is használták egymás ellen. Ez már a választások, az alkotmányos joggal való élni nem tudás folyamánya széles a világon mindenütt. S talán némi elnézést kell gyakorolnunk, az ütközést hevében elhangzott olyan kijelentések

TÁRCA.

Kossuth Lajos.

Örök vagy te s halhatatlan Minden magyar hitében, Nem haltál meg Kossuth Lajos. Élsz e nemzet szívében. Diadalmas örök élet A te neved e földön, Azért jöttél e világra, Hogy a magyar rabigába ne nyögöljön.

Megjelentél honunk egén, Mint örökös kikelet, Szíveinkbe a szabadság Szent lelkét te leheled. Szavaidra óbredt a táj, S kinyíllott egy szép virág. Szabad eszmék szép virága, Magyarország szabadsága virradt ránk.

Haragvó ég menydörgése Dörgedelmes beszéded, Melylyel tette szólítottad. Vezérelted e népet, Villám-ostor honvédeid Világyerő fegyvered, Amely annyi ellenséget, A ki honunk ellen vétett, levered.

Szívünköl sem alszik hát ki Honszerelmünk szikrája. Esküszünk, hogy szabad lesz még A magyarok hazája.

Halhatatlan szelleméből Remény sugár ragyog ránk. Ha még egyszer talpra állunk. — Egy életünk, egy halálunk — De szabad lesz szép hazánk.

Kóy Sándor.

Művészeti kathegóriák

A Felsőmagyarországi Hirlap eredeti tárcája.

Irtá: Ambrózy Ágoston.

Emlékeim dusan felszerelt tárházában kutatva, nyomára akadtam egy kis cikknek, melyben a művészet öt pontos koronájának agait földegetem, azzal a céllal, hogy sorba tördelvévön azokat, arról írjak hosszabban, amely legutoljára marad. Letértem, úgy emlékszem mind az ötöt, de, positive tudom, egyikről se írtam bővebben. Tekintve ezt a körülményt, másrészt meg azt, hogy a cikk egy oly megjegyzéssel terhelve jelent meg, hogy „folytatása következik”, elhatároztam, hogy most minden tördelés nélkül általánosán próbálom meg írni, még pedig: a művészeti kathegóriákról.

Azt hiszem, hogy a folytatásnak némiképp előnyére szolgált a hosszas késedelem, mert azzal a meggyőződéssel hízlelek magamnak, hogy én is alá vagyok vetve a haladás örök törvényének.

Megtanultam azóta az aránylatok azt a finom skáláját, mely az ekle-

tikus, dilettáns, műbarát és amateur közt van s megtanultam ismerni a műkritikus s reformator nagyszerű feladatát.

Eklektikusnak lenni hálás, tanum rá, — hogy egy tárggyal heterogén természetű példát vegyek — Cicero, ki mindent elfogadott, össze gyűjtött, ami a bölcsészeti iskolák tanításában megtetszett neki és a legtetszősebb bölcséleti rendszert alkotta meg.

Dilettánsnak lenni szórakoztató, mert a dilettáns gyönyörködni tud. Műbarátnak lenni mindenekelőtt költéséges, mert a maccenás fogalma inkább pénzügyi, mint művészeti fogalom. És amateurnak lenni — mint Szana mondta — „kész kárhozat”.

A másik két kathegóriába tartozók: a kritikusok s reformatorok már aktív emberei a művészetnek s a kettő közt csak az a különbség, hogy az egyik állandó, a másik időszakos szerepkör. Ebből folyólag az egyik nyugodt, ellenőrző, bonczoló munkát végez, a másik küldetészerűen időnként jelenik meg, hogy a zsákutcába tévedt művészetnek megadja ismét a helyes irányt, mint a szó magyarázza, újat akar teremteni a régi romjain. — Mig tehát a kritikus lassan irtja a gyomot és mindjárt, mihelyt kinőtt, addig a reformator hirtelen s akkor, mikor már gyökeret vert, sőt nem gyomot, de egész erdőt akar kiirtani. Ezért

van, hogy míg a kritikus szerepének csak apostolai, addig a reformator szerepének mátyrjai is vannak.

Mikor a Temps egy példányával, melyben Tibaud-Sisson kritikája volt a párisi kiállításra küldött magyar képekről, elmentem Hoek Jánoshoz, hogy figyelmeztessen erre az ügyének kedvező cikkekre, ő ezeket mondta: „Igy segít engem küzdelmemben a gondviselés, ha ezt lépten-nyomon nem érezném, rég kidültem volna”. Akkor éreztem, hogy a reformatori hivatásnak vannak mátyrjai is.

Az utolsó kathegória, amely mindezek fölött áll, a művészeké. Itt a fundamentum divisionis, a külön osztályba válás alapja: az isteni szikra, ez a passo-par-tout az eszmények birodalmába, mely oly fukarok osztogatattik szét a halandók közt, mint — hogy kissé brusque, de aktuális példával éljek — a választási passo-par-tout-ok az ellenzéki pártemberek közt. És még az a nagy különbség is fennáll, hogy az előbbeni osztályok közt az ember választ, az utóbbiba pedig az ember lesz választva, mert sokan vannak a hivatottak, de kevesen a választottak.

Én csak hivatott vagyok és választottam magamnak egy szerény kathegóriát, amelynek jogán bele merek kontárkodni az eszmények priviligizált birodalmába, a művészetbe.

iránt, enyhítő körülménynek kell minősíteni a máskor súlyosabb beszámítás alá eső kortesfogások számba menő helytelenségeket is. Hiszen a korteskedésekkel megindul az első hógörgeteg, amely a völgyben már fel nem tartózkodható lavinává alakul, melynek káros hatását látni előre, de kiszámítani nem lehet.

Ebből tanulságot meríteni a jövőre és okulni kell s ha lehet még jobban kell közeledni a tiszta választás felé, részint az által, hogy a Kuria a bejelentett konkrét eseteket kérelmetlenül sújta törvény adta jogánál fogva, részint pedig az által, hogy hozzuk be a községenkénti titkos szavazást és ne legálizáljunk semmiféle alkotmányos költések címén még mindig sürin előforduló megvesztegetéseket.

A választások után azonban főleg a higgadt elemeknek oda kell hatniok, hogy a kerületekben helyre álljon a béke a félreértések eloszlatásának, a hamu alatti parázs meg ne bolygattassék. Ugyanazért nem tudom helyesebb-e b. lapjában, dr. Székely Albert ur által Önhöz intézett levelét az „Egyenlőség” részéről a Bodrogközökhöz írt válasznak közrejelését, annál is inkább nem, mert annak levélnek félre nem érthető célzata a bodrogközi zsidóságok harcokészletre hozni a társadalom többi rétegeivel s rá szorítani az antiszemita Mailáth grófra és klerikális Sennyei báróra.

Nem szándékozom a hitsorsosok megleckéztetésének dolgába avatkozni, csak arra akarok rá mutatni, hogy a bodrogközi hazafias, derék és értelmes zsidóságot egy az infalibilitás leplebe burkolt ur bátoraságot vesz magának megostorozni, mert nem az ő szája ize szerint szavaztak.

Levéliró megszövegezte az „Egyenlőség”, és az elvtelenség vádját dobja a zsidóságra azért, mert nem a derék és elvű Komjáthyra szavaztak, holott szerinte Komjáthynek ígéretet tettek mellette való állásfoglalásra stb.

Hat aki ösmeri a Bodrogköz viszonyait, ezen állításoknak fel nem fog ülni, mivel úgy Bodrogközön, mint talán mindenütt az országban a zsidó szavazó polgárok túlnyomó nagy része mindenkor kormánypárti volt, ha tehát ezáltal némi hajlandóságot mutatott elvet eserélni, annak helyi okai voltak és félreértésen alapuló némi elégedetlenség adhatott impulzust a sorokozásra, azonban mielőtt állást foglaltak volna, kétségeiket eloszlató felvilágosítások megnyugtatták őket, s látva a Komjáthy által harcra vitt igazat és osztály gyűlöletre szító veszedelmes fegyvereinek villogtatását, belátták, hogy úgy, mint eddig, most is nagyfontosságú szavazataikkal a szabadelvű zászlót hivatottak győzelemre segíteni, melyet br. Sennyei István kifogástalan szelleme és erős karja a mérsékelt nyugalomával vitt ezuttal is diadalra a Bodrogközön az értelmiség legnagyobb részének, s ennek élén a gróf Mailáth Józsefnek támogatásával, kerülvén mindent, a mi a jelentékeny ellentábor erősen felkorbácsolt indulatait, a még csak pár év előtt nagynehezen lecsillapított szociális mozgalom felújításának emlékével, kitérésre juttatni engedje.

Ha tehát még ígéreteket is tett volna gróf Mailáth, amelyekről én nem tudok, csak feladata magaslatán állott, midőn a zsidóság előkelőségeit megnyugtatta arról, hogy sem személyileg, sem ténykedéseivel ellenük állást soha nem foglalt, egyáltalán azonban feltárta előttük a helyzetet minden következményeivel együtt, hazafiságuk és belátásukra bízva maguktartásról hátraozni.

Úgy tudom, hogy ezen helyes nyilatkozat elég volt arra, hogy a zsidóság nagy része, különben is ragaszkodván a Sennyei báró személyéhez, zászlaja alá tömörüljön.

Hogy az „antiszemita” és „klerikális” jelzők uton-utófélen található választási alkalmakra eltett bolondgombok és hogy ezekkel sem Mailáth gróftól sem Sennyei István bárót meggyanúsítani nem lehet, azt mindenki tudja.

Ennyit tartok időszerűnek és szükségesnek ezuttal megjegyezni a Felsőmagyarországi Hírlapban eddig megjelent a bodrogközi választást érintő közvéleményekre.

Rad. 1901. okt. 23

Szerdahelyi Vincze.

Az ellenvélemény tiszteletének elvénél fogva kiadtuk ezt a nagyérdemű cikket, bár nem értünk egyet vele s mindenben osztjuk dr. Székely Albert s az „Egyenlőség” álláspontját. Úgy vagyunk informálva, hogy Komjáthy felléptetése s a jelöltség elfogadására való unszólása főképpen a bodrogközi zsidóktól indult ki, ha tehát az így beugratott Komjáthyt eszerbenhagyták s Mailáth gróf szóbeli ígéretére rögtön Sennyeihez pártoltak, ez közönséges perfidia, a mely megbotránkoztató és undorító. Szerk.

II.

A királyhelmecezi választás és a zsidók.

Egy függetlenségi és 48-as lapnak nem lehet egyedül az a feladata, hogy a függetlenségi és 48-as eszméket terjessze, az azok iránt való lelkesebbé állandóan ösztönzést, okos érvekkel a meggyőződés hatalmával azoknak mennél több híveket szerezzen és színter nélkül azok szellemében és diadalért munkálkodjék, hanem kétségkívül feladata az is, hogy ha ez eszmék hívei közül némelyek vagy éppen egész csoportok a függetlenségi és 48-as elvekhez és zászlóhoz hűtlenségnek bizonyulnak: rámutasson eljárásuknak helytelen és meg nem engedhető voltára, azt érdemtel elbírálatban részesítse, hogy úgy a kik hűtlenséget követtek el az elv és zászló ellen a jelenben, vagy közelemben, megismervén eljárásuknak maguk és a világ előtt megcsúgyenítő voltát, mind maguk óvakodjanak hasonló eljárást elkövetni a jövőben is, mind másoknak intelmül és tanulságot szolgáljanak.

Igen! A függ. és 48 eszmék érdeke követeli ezt; A függ. hírlapírói tiszt pedig e kritika gyakorlását a függ. és 48-as eszmék irodalmi őseinek egyenesen kötelességévé teszi.

Ez a körülmény indokolja már a t. Szerkesztő urnak azon eljárását, hogy felvette és közölte b. lapjában a királyhelmecezi esetet méltató cikkeket, s ez teszi csodálatossá előttem a t. szerkesztő urnak az idevonatkozó cikkeket egyikből sejtendő amaz aggodalmaskodását, mely abban állna, hogy a királyhelmecezi eset felett gyakorolandó igazságos kritika miatt könnyen az antiszemitizmus vádjába keveredhetnék!

Részemről az aggodalmat nem osztom, sőt abban a meggyőződésben vagyok, s azon biztos reménytel, vezéreltetve írom jelen soraimat is, hogy mennél kétségtelenebbé válik zsidó elvtársaink előtt, hogy súlyos hibát követtek el a királyhelmecezi választáson, annál inkább fognak óvakodni hasonló eszerbenhagyásától a függ. és 48-as lobogónak a jövőben. Azt remélem, hogy soraimmal mind az eltántorodottak, mind az ingtagok között a függ. és 48-as eszméknek teszek szolgálattot.

Mert mi is történt a királyhelmecezi választáson? Az hogy zsidó polgártársaink felszólítottak egy függ. és 48-as elveket valló tisztas papi férfit a képviselőjelöltségnek e programja alapján való elfogadására. Hónapokon át unszolták, ösztönözték: míg végre békés otthonából rábeszélésükkel kiragadták, — mikor pedig kenyéértérésre került a dolog hűtlenül eszerbenhagyták!

Valóban nehéz megállani, hogy körlehetetlen bírálatot ne gyakoroljunk e megdöbbentő eljárás felett, s a legkeményebb kifejezésekkel ne illessük azt. De nem tesszük! Megtettük azt helyettünk már mások. Megtettük értelmes és dolgokat helyes szempontok szerint mérlegelni tudó zsidó polgártársaink. Hiszem, még azok is, akik más politikai hiten vannak.

Azonban, hogy gyáva nyulaknak ne látszunk és főként, hogy úgy ne tűnjék fel a dolog, hogy talán csak zsidó polgártársainknak van érzésük ez eljárás helytelensége iránt: nem szabad nekünk sem tartózkodnunk a higgadt és igazságos kritikától, kik más hitet vallunk.

Mi bűnt követtek hát el zsidó polgártársaink? Elvtagadást e, vagy csak ingadozást az elvek között? S ha csak ez utóbbit, s utóvégre visszatértek ahoz: beugratást-e vagy vastag önzést, magasabb szempontok figyelmen kívül hagyásával?

Hát én e kérdésekre egyenesen feleletet adni nem tudok. De tudom azt, hogy ha függ. és 48-as politikai hitet vallanak és egy megbízható független és 48-as jelölttel szemben a kormánypártira szavaztak: akkor elvtagadást követtek el. Ha pedig kormánypártiak és mégis tevékeny részt vettek egy függ. jelölt állítása érdekében; akkor az elvek közt ingadoztak. És ha utóvégre visszatértek kormánypárti elvükhöz, akkor, amikor már előbb a függ. jelöltet rábeszélésükkel, biztatásukkal zászlóbontásra bírták, s a mikor ennek már nem volt meg a — hogy úgy mondjam — tisztességes visszavonulás lehetősége, s aztán és azért, amikor és mivel a másik párt részéről pillanatnyi haszonnal biztató ígéretet nyertek: akkor egy nagyobb megbecsülésre érdemes papi férfiaval szemben esufos beugratást, magukkal szemben kicsinyes és vastag önzést követtek el, magasabb szempontokról és érdekeikről teljesen megfeledkezve, — hisz akkor sem elvből állottak az elvhez hanem a kitérésbe helyezett kicsinyes és parafális anyagi előnyökért. Minden körülmények között azonban rossz bizonyágévelet állítottak ki politikai értelességükről, megbízhatóságükről, és erkölcsi érzékükről.

Hát ezt zsidó polgártársainktól nem vártuk, tőlük többet reméltünk, róluk többet tételeztünk fel.

Nem akarjuk mi függ. és 48-asok kötéllal fogni az embereket, s erőszak erejével a magunk táborába kényszeríteni, mert hisz akkor ellenkezőbe jönnénk a 48-as eszmékkel. Mi amikor a függ. és 48-as eszmék diadaláért harcolunk, küzdünk: a tisztességes meggyőzés fegyvereit használjuk, azt kell használnunk eszupán! De azt aztán elvárjuk minden párttársunktól, hogy a mikor 48-as voltáról tanubizonyoságot kell tenni, akkor ne hagyja eserbe a zászlót, melyre saját elvei vannak felírva.

Elvárjuk különösen azoktól, kik értelmiségüknél fogva sok más embertársunknál tovább látnak, s tisztában látnak. És elvárjuk, hogy a magasabb szempontokat kicsinyes érdekekre fölve áldanak. Ne csupán azt nézzék, hogy ime, ha 7 db. szövetkezeti boltot becsuknak, ezáltal 7 uszake 14 zsidó családnak fog jobban menni a sorsa, de tekintsenek a közjóra, a honbiztosított eszmékre amelyek diadal nem pillanatnyi és porciális hasznot ígér, de tartós és egyetemes boldogulást. Tekintsék azt a liberális szellemet, mely a haza többi polgáraival őket is egyenlő jogokban tudta részesíteni, s melyet ha a törvényhozás házából kiküszöbölni segitenek: bizony nem 7—14 zsidó család fogja keservesen megadni az árát! És e tekintetben már épen úgy nem lehet közömbös dolog, hogy egy nyíltan bevallott néppárti hajlandóságú magnást, vagy egy szűztiszta szabadelvű elveket valló 48-as segítettünk-e be szavazatunkkal oda,

hol sorsunk fölül intézkednek, az országházba, melyben uralkodó szellemről függ a haza polgárainak békéje vagy békétlensége, boldogsága vagy boldogtalansága. E szellem annyira fontos, hogy részemről azt még közjogi pártállásomnak is fölébe helyezem, s egy ál 48-as aki csak cégoról használja a 48-at, lelkeben tetteiben pedig klerikális, reakcionárius, semmi esetre sem tudnék támogatni, mert tudom azt, hogy hazánkban jogosultsága csak ily politikai pártoknak lehet és van, melyek a haza minden polgárának javát, boldogságát akarják, felekezeti különbség nélkül a magyarság hógeméniájának figyelembe tartásával. A klerikalizmus pedig maga levén a megtestesült kizárólagosság, a közboldogság munkálását felekezeti különbség nélkül, egyenesen kizárja lehetetlenné teszi.

Vonják hát el zsidó polgártársaim a tanulságot legközelebbi maguktartásából, s elmondván a mea culpa! — akiket illet, tegyenek szilárd fogadást, hogy a királyhelmecezi hasonló eljárástól szorosan óvakodni fognak. De fordítsák okulásokra a tanulságot mindazok is, akik más hiten lévőkn, hasonló lében éveztek. Akik mindenáron kormánypártiak, ne fussanak függetlenségi jelölt után, csak azért, hogy azután rútul eserbe hagyják. A kik függetlenséggel és 48-asok: azok tartanak ki rendületlenül a szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméit becsülettel hirdető s utógondolat nélkül valló és követő függ. és 48-as jelölt mellett, Vezérelje pedig mindnyájukat a kiesinyes szempontok helyett a liberális vezetésillaga, mert csak ennek vezérlete alatt virullhatnak e hazában a szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméi, s csak ezen eszmék megvalósítása nyomán támadhat közéleti létezés, virulhat a hon, lehet hatalmassá a nemzet. A hamis profétáktól pedig óva' odjunk!

Miglécz, 1901. okt. 25.

Sütő Kálmán,
ev. ref. lelkész.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

A kegyelmes magisztrátus. Rettenő kegyes s engedetlenüeny hangulatban lehet Újhely város előjárósága.

Nemrég történt ugyanis, hogy az újhelyi mérszárosok nevében felebbezést adtam be a város hírhedt hűsvágási szabályrendelete ellen.

A felebbezésbe nemgirtam többek közt, hogy a városi előjáróság a minisztert becsapta egy hami s kimutatással, amely szerint a vághóid eddigi építési költsége 92500 forint, s így eszközölte ki a miniszter hozzájárulását a vágatási díj felemeléséhez.

A polgármester ebben sértést látott a hatóság ellen, s a sértés megtorlása végett áttette a felebbezést a rendőrkapitányhoz, s erről engem értesített.

Azóta két hónap telt el. Vártam az idézést a kihágási ügyben, de nem jött. Végre tudakozódni kezdtem utána, s megtudtam, hogy a kapitány vissza küldte az iratokat azzal, hogy nem illetékes az eljárásra, mert az inkriminált kifejezés nem egyszerű sértés, hanem rágalmazás, ami sajtóbírósgy elé tartozik. Ugyan ez volt a városi ügyész véleménye is, és így elhatározták, hogy megindítják a sajtóperet ellenem.

Utóbb azonban — így mondják ők, megdondták, hogy ha most indatnak ellenem sajtóper, az a választás miatti politikai üldözésnek fog feltűnni, hát inkább nagylelkűen megkegyelmeznék nekem, futni engednek s nem tesznek panaszf.

Tisztelettel kérem a városi előjáróságot, ne legyen hozzám ilyen elnéző és kegyelmes. Kegyelmet nem kérek senkitől, azt pedig egyenesen kikérem magamnak, hogy a polgármester úr irányomban kegyelmet gyakoroljon.

Nemcsak kérem, de követelem,

hogy indítsák meg ellenem a sajtó-pert. Jogom van követelni, mert nem vagyok köteles tűrni, hogy a rágal-mazás vádjá rajtam száradjon.

S azt hiszem, egy város magist-rusa sem tűrheti, hogy nyíltan, nem csak beadványban, de hírlapilag is hamisítással vádolják.

Buza Barna.

Az új megyebizottsági tagok megválasztása. A törvényhatósági bizottság f. hó 24-én gróf Hadik Béla főispán elnökele alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen megállapították a legtöbb adót fizető 295 bizottsági tag névsorát, ezután a választott bizottsági tagok létszámában létrejött üresedés betöltésére katonánapul f. é. nov. hó 7-ikét tűzték ki. Miért-e nagy sietség? Talán hogy az ellenzőknek ne legyen elég ideje a választásokra kellőképen előkészülni?

Jegyzők értekezlete. A zemplérvármegyei közügyi és körjegyzői nyugdíjalap kérdésének rendezése tárgyában gr. Hadik Béla főispán részvételével f. hó 23-án megtartott ankét oly tervezetet készített elő, hogy a nyugdíjalap tőkéje ezután érintetlenül maradjon és a nyugdíjak csupán ennek kamataiból és a jegyzők befizetéseiből fedeztessék, a hiányzó összeget pedig a megye fogja pótolni.

Üzenet.

A Zempléni Újságnak izenek valamit. 1. A vármegyei közgyűlésén az ász és ész-ról nem azt mondtam, amit közölni tetszik; 2. Miklóssy István a tőkászt csak titokban gusztálta ki, de hangosan ki nem vágta; 3. az ász folytathatja diadalmos utját, de a földész meg bukkott és ha sorsán a közgyűlésen nem segíthetett a tők ász, bizony nem segíthet azon utólag a tők földő sem, még ha a Zempléni Újságban protegálja is.

Dr. Szirmay István.

Nyilatkozat.

Bíró Pál ur hosszú lére eresztett, de a dolog lényegéről semmit se mondó nyilatkozatára csak ezeket kértem:

1. Igaz-e, hogy a Felsőmagyarországi Hírlap a múlt év nyarán a várossal szemben irányt változtatott, s hogy ugyanekkor megkapta Bíró ur Halasyval az újhelyi színházat?

2. Igaz-e, hogy Bíró ur avval a kifogással nem közölte az én Abelestről írt cikkemet, hogy Abeles a hallgatásért hírdetést ad a lapnak? Igaz-e, hogy a lapban Abelestről egy hírdetés se jelent meg? Igaz-e, hogy Bíró ur 200 forintot kapott Abelestről?

3. Mely fővárosi lapban s mikor jelent meg az Andrássy-féle helyreigazítás? Mert tudommal ugy a támadó cikk, mint a rektifikáció *ki-zárólag* csak a mi lapunkban jelent meg. Mire kellett hát az ötven forint?

4. Mért nem közli Bíró ur azt a levelét, amit szakításkor én írtam hozzá? Ezt mindent megvilágítana?

5. Hol késik az éji homályban a tekintélyes politikai vélemény neve és nyilatkozata?

6. Közöljék-e a Halász Pálnak az Illesházy-ügyben Bíró urra vonatkozólag tett vallomását?

Buza Barna.

Nyilatkozat

Bíró Pál a „Z. U.”-ban előbb neven megjelölése nélkül, legutóbb neven kiírásával, ádáz gyűlölettel ellenem támadt.

Barátaim és elvtársaimmal történt megállapodás folytán Bíró Pálnak nem válaszolok, hanem a nagyközön-ség számára kijelentem, hogy amit rólam és személyemmel kapcsolatban írt: valótlanságok, koholmányok és (amennyi tényről szó lehet) tényferdítések.

Ennek bebizonyítása és az ellenem, ugy magán, mint hivatalnok

becsületem ellen elkövetett inzultus megtorlása végett sajtó pert indítok és erre ügyvédeknek már megbízást adtam.

Ennek a sajtópernek eredménye igen tanulságos lesz.

Addig bizalommal kérem a közönség szíves türelmét.

Sátoraljaiújhely, 1901. október 25.

Némethy Bertalan.

Nyilatkozat.

Bíró Pál a „Z. U.” szerdai számában, látszólag válaszolva dr. Buza Barna ur nyilatkozatára, ellenem mint a »F. H.« kiadója ellen is tesz egyes kirohanásokat. Nem egyebek ezek jogosulatlan boszúvágy szülte vergődésnél, melyet az elfogulatlan nagyközönség kellően értékelni tud és fog.

Nekem a »F. H.« szellemi vezetése azelőtt sem volt, most sincs befolyásom, de a lap hála Istennek a legtisztelendőbb kezekben van, s ennek a vezetésnek a tisztasága a legerősebb biztosíték minden gonosz kísérlet ellen, melylyel a »F. H.« vállalatát érhető okokból támadni igyekeznek.

Bíró Pálnak sokat elnéztem és tűrtem, míg vele összekötöttségben álltam, de a múlt év őszén oda fejlődött a dolog, hogy a legkeményebben sértő igazságokat mondtam neki és *üzletéből kintastítottam*. Egy év múltán most ilyen uton akar boszút állani.

Ugy látszik, a saját temperaméntuma szerint, felújítani szeretné az ismeretséget, de én tartozom vele lapunk vezetőségének, barátainak és magamnak is, hogy *azzal az ural soka többé semmiféle módon szoba ne álljak*.

Hadd förmedjen, ha tetszik neki! Sátoraljaiújhely, 1901 október 25.

Landesmann Miksa,

a Felsőmagyarországi Hírlap kiadója.

Választási epizódok.

— Adalék Zemplénavármegye történetéhez. —

A büvös szoba.

A monda szerint vannak források, amelyek vizébe az ember betegesen megy be, s egészségesen jön ki, vannak esudatévó barlangok, amelyekbe öregesen megy be, s fiatalon jön ki, vannak házak, amelyekbe szegényesen megy be, s gazdagon jön ki.

Újhelyben is van egy ilyenfajta mesébe való specialitás. Van itt egy szoba, amelybe, mint ellenzéki megy be az ember, s mint kormánypárti jön ki belőle. Mindenesetre ez is esudatévó és feltétlenül előnyös átváltozás.

Ez a szoba a főispáni titkár hivatalos szobája.

Ugy esett ayanis, hogy nagy gaudiummal kísérték fel ellenzéki kortések a megyeházába egy urat, aki kijelentette, hogy Buzára szavaz. Ezzel a szándékkal jött fel egész az emeletre. Itt meglátta a főispáni titkár, s behívta a szobájába egy percre. A szavazó bement, s ugy úgy történt vele, ahogy Goethe írja:

Bement a leány, de mint leány

Többé nem jöve ki

Mert mire kijött egy perc múlva, egyenesen ment a szavazó helyiségre, s leszavazott Dókusra.

Ilyen esudás átalakuláson megy át az ember lelke egy pere alatt a főispáni titkár szobájában.

Hogy mivel érik el ezt a bámulatos eredményt, az persze titok, mint minden büvészkedés. De az bizonyos, hogy a főispáni titkár ur bátran patentet kérhetne a csalhatatlan módszerére. Az átvívölés szobáját pedig bérbeadhatná ezentul a választás napjára a kormánypártnak. Kapna érte legalább tízezer forintot egy napra.

* A népszerű Molnár.

Irva vagyon már, hogy Molnár volt főispán, megbosszankodván

azon, hogy a Dókus-pártiak nem merik tollak feltovésével nyilvánítani politikai hitvallásukat, csak azért is egy szörnyű nagy Dókus-tollat tett a kalapja mellé, s ugy sétált az utcán.

Egyéb baja nem történt, csak hogy lépten-nyomon abeugolták. De hát kormánypárti füleknél ez a német szó már régóta nem ismeretlen.

Hanem ekkor esett ez a bolond história rajta:

Egy szép véltán a kaszinóból jött le, s megint tüntető sétát rendezett, büszke elszántsággal várva az abeugokat, mint várták valaha a kereszténység mártirjai a császárok circuszának fenyeveit.

Persze, hogy nem akart hinni a füleinek, mikor abeug helyet egyre fokozódó lelkes élnjezést hallott a háta megett. Pár perc alatt nagy csapat verődött össze mögötte s a legzajosabban élnjezete.

A volt főispán bámulva tekintett maga körül. Megváltozott tán egy óra alatt a közönség hangulata, s egyszerre Dókus-párti lett mindenki? Vagy tán ő cserélte ki magát tévedésből a kaszinóban, s most nem Molnár István sétál az utcán, hanem Fried Lajos?

De hát az élnjezete egyre növekedett, s bármennyire nem értette is a dolgot a volt főispán, mégis illendően találta megköszönni az óvatósít.

Megemeli tehát kalapját jó mélyen, és sóbálványá mered. Mert a kalap mellett ott vöröslök feltízve, egy hatalmas Buza-toll. Valami jókedvű, tréfás úr cserélte ki vele a kaszinóban a Dókus-tollat.

Most már megértette Molnár, hogy miért élnjeztek.

* Az örökös közlegény.

Egy derék ellenzéki választót szörnyen kapacitált a kormánypárt kortese, hogy szavazzon Dókusra, de a bácsi nem állt kötélnek.

— Már uram, nekem nem kell, többet néma követ!

— Jaj, nem úgy van az bácsikám, ahogy maga gondolja. Lásza, a katonaságnál is van generális, kapitány, káplár, akik beszólnak, parancsolnak és van közlegény, aki nem beszél, csak becsületesen, esendben dolgozik hát ilyen derék, munkás közlegény a mi képviselőnk.

— Hiszen szép, szép uram, de hát a képviselő úr már 13 esztendeje bent van az országházban. Hát amelyik katona 13 esztendő alatt se tudja még káplárságig se felvinni az bizony nem sokat érhet. Már csak nem nagyon kell az embernek olyan követ, aki örökre közlegény akar maradni.

A buzgó kortes azonban nem merte kilátásba helyezni, hogy a képviselő úr a jövő ciklusban a közlegényi sorból káplárrá fog előlépni egy száz (— most már szinte aggszáz —) beszéddel.

HIREK.

— **Püspöki látogatás.** Dr. Vályi János eperjesi gör. kath. püspök esütörtökön városunkba érkezett és gróf Hadik Béla főispánt meglátogatta.

— **Közjegyzői kinevezés.** Temérdek kombinációra és érdekes találgatásokra adott okot — különösen a közelmúltban fölmerült egyes jelenségek folytán az újhelyi közjegyzői állás betöltésének kérdése. Most végre megtörtént a kinevezés és meglehetősen meglepetést okozott, mert sem az emlegetett protekciós emberek, sem a parlamentből kimaradt képviselőkközül választották ki az új közjegyzőt, hanem az állást áthelyezéssel töltötték be, egy régi munkás közjegyzőt, *Kovalicsky* Elekot Homonnáról helyezték át. Idők jele!

— **Hymen.** *Láugh* Ilonkát, néhai *Láugh* Nándor építész és neje *Sztrak* Matild leányát, eljegyezte *Sztraksényi* Lajos f. hó 20-án Sátoraljaiújhelyben.

— **Hová teszik a Kossuth szobrot?** *Róna* József hírneves szobrászunk a Kossuth szobor bizottság meghívására e héten városunkba jött s megtekintette a Dianna kertet, a napi-piac teret és a rkat. templom előtti sétakertet s rövid időn belől nyilatkozni fog, hogy a szobor elhelyezését mely helyen tartja legstílyszertibbenek.

— **Az új kórház tervrajza.** *Hübner* Jenő budapesti műépítész bemutatta a kórházbizottságnak az új kórház tervrajzát, mely általános tetszésben és helyesebben részesült. Valószínű, hogy a jövő tavaszon már az építés megkezdhető lesz.

— **Az újhelyi dalárda újjászervezése.** A sátoraljaiújhelyi dalárda egy évi hosszas almból végre felébredt. Patsár Gyula alelnök lelkes hangú körlevélben hívta fel a tagokat az újból való szervezkedésre, hogy azután a tisztikart, választmányt megválaszthassuk majd a kifizendő közgyűlésen. 25-én este tartották a működő tagok gyűlést a k. állami elemi iskola épületében! Nem tudjuk okát adni annak, hogy míg más városok dicsekednek intelligens elemekből álló dalárdákkal, addig mi szegényesen, szegénykezve halgatunk a sötétségben, nem tudunk egy erős szép számú tagokkal rendelkező dalárdát szervezni! Pedig városunkban nagyon sok intelligens férfiú volna, akik hatalmas dalárdát tudnának teremteni. Nemesak, hogy önön-maguk kellemesen töltenék el szabad idejüket, hanem városunk közönségét is élveztesse szórakozásban részesíteni. Az intelligens elem férfi tagjaihoz intézzük hívó szavunkat, hogy lelkesedjenek és legyenek tagjai az újból szervezkedő dalárdának!

* **A gazdasági egyesület ülése.** A zemplénavármegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya 1901 évi november hó 2-án szombaton d. e. fél 10 órakor a vármegyeháza kistermébe ülést tart, melynek tárgyszorozata:

1. Dókus Gyula, br. Sennyey Miklós és dr. Lácay László választmányi tagoknak javaslata Zemplénavármegye gazdasági egyesületének ügyviteléről tárgyában. 2. A kassai gyümölcs és konyhakertészeti kiállításra az igazgató választmány által már egyszer megszavazott 400 korona segélykiutalása. 3. A f. év tavaszán kapott kedvezményes áru len és kendermag 1000 kor. árának kiutalása. 4. Zemplénavármegye törvényhatóságának átirata, melyben a mezőrendőrögről szóló 94. évi XII. t. cz. 24. §-a alapján alakítandó lótenyésztési kerületek mikénti megalakítására véleményt kér. 5. Az erdélyi gazdasági egyesületnek átirata a cs. és kir. hadügyminiszterhez a katonai termény szállítások új rendjének módosítására iránt. 6. Titkári előterjesztés házi ipari szakosztály alakítására ügyében. 7. Évdíjas tagok felvétele. 8. Titkári bejelentések.

— **Szomorú statisztika.** Szomorúan érdekes nap városunk halálzási statisztikájában f. hó 22-ike. E napon hatan haltak el, kik közül négyen: Orosz Mihály, Salczér Regina, Csupák István és Dankó Jánosné újhelyi lakosok, tífdévészben multak ki.

— **A szőlőbirtokosok figyelmébe.** A zemplénavármegyei gazdasági egyesület titkári hivatala ezután kéri a szőlőbirtokosokat, hogy tavaszi szénkének szükségletüket f. év december hó 1-ig annál is inkább jelentsék be mivel, a kik szükségletüket elő nem jegezték azok szénkének kiadásra a bizományi raktárból nem számíthatnak, és egyuttal tudatja, hogy jelenleg is a bizományraktárból szénkének kiadás minden kedden és pénteken délelőtt 11—12-ig van.

— **A villanyvilágítás terén érdekes eseményként említjük fel, hogy a Keleten Magyarországról rendelik a villanyvilágítási berendezéseket. — Legközelebb is a világhírű Siemens és Halske cég budapesti telepe Szerbia Kraljevó vásosát rendezte be**

még pedig a vízi erőnek kihasználásával, ugyanis 100 lóerő hajtásra, a városról 3 km. távolságban két 50 lóerős turbina van felállítva, melyek akkumulátorok segítségével Kraljevo városában egyrészt a villamos világításra, másrészt ipari célokra és a műmalom hajtására szolgálnak olcsó hajtó erő.

A Siemens és Halske cég hazánkban is folyton nagy sikereket ér el berendezéseivel: így legközelebb a Szegszárdon létesített villamvilágítási berendezésével a város közönségének osztatlan elismerését és megelégedését nyerte el.

§ **Illésházi bűnpöre.** Pénteken f. hó 25-én lett volna a végtárgyalás a hivatalos hatalommal való visszaélés miatt vád alá helyezett mádi jegyzőnek bűntudójában, minthogy azonban két lényeges tanu meg nem jelent, a törvényszék a tárgyalást elnapolta.

— **Betörés a Diannába.** Az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek betörték a Dianna-fürdőbe. Az épület hátsó részén egyik fürdőszoba ablakát feltörték, a fürdőszobából a zárt folyosóra, onnan a pénztárhelyiségbe hatoltak be, hol az összes pénz és szivarkészetet elvitték. Azután a fürdő előszobájában a szolgál ruháit összeszedték és tovább álltak. A vizsgálat eddig mit sem derített ki.

— **Marhavész Márkon.** Amint már megírtuk, Márkon marhavész dühöng, s most már félemlletesen terjed. Rövid 8—10 nap óta 21 darab marha elhullott. A szegény nép nagyon el van keseredve, mert a mindenféle őszi és egyéb fizetéshez, még ez a csapás is ránehezedett a községre.

— **Textilipar szaktanfolyam.** A kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a késmarki szövő ipari szakiskolánál kereskedő és iparosok részére f. é. november 4-től december 14-ig hat hetes tanfolyam tartassék. A tanfolyamban felvehető mindezek, kik az iparos és kereskedelmi pályán működnek és a textilipari szakban akarják magukat tovább képezni. Tandíjat nem kell fizetni. A tanulók a tanfolyam sikeres elvégzése után bizonyítványt kapnak, mely igazolja, hogy a tanfolyamot látogatták. A tanfolyamban heti 35 órában nappal a következő tantárgyak fognak előadtni: Szálas anyagok ipartana. Kötéstan, szövetelemzés és számítás. Anyag, fonál és szövet vizsgálati gyakorlatok.

— **Gyermekegyik anyja.** Stefán Anna lesznai lakosnő négy hónapos törvénytelen gyermekét a múlt héten Topolyán mellett a Laboreba dobta, ahonnan a topolyánai azt napok múltán kivették. A csendőrség erőlyes nyomozatot indított s csakhamar előkerítették a gyilkos anyát, akit Garbinszky Sándor kir. aljbíró vizsgálati fogságba helyezett és gyilkosság miatt ellene az eljárást megindította.

— **A earlach járvány Szerencsen.** Újból egész erővel hatalmaskodik és igen sok áldozatot követel. A legnagyobb baj, hogy a köznép nem hisz a betegség ragályozó voltában és így nem is tud tőle óvakodni. Ha így fog terjedni, a hatóság kénytelen lesz az iskolákat ismét bezárni s a nép között a legszigorubb elkülönítést alkalmazni. Ezen veszélyes járvány különben a járás több községében is erősen uralkodik, szedi áldozatait mindenütt.

— **Az agglégény sorsa.** Ahol a társasélet nem fejlődött ki teljes virágában, az agglégénynek rossz dolga van. Amíg fiatal, csak megjárja valahogy, de ha megvéntül és ha öreg korában szerelmes lesz... Akkor kezdődik csak a baj. A mi agglégényünk szerelmes Szegény leányt szeret. Szegény leánytól elé vinni egy szegény agglégénynek kész veszedelem! Mit tegyen? Tanácskozik jó barátaival, gyógyító balzsamot keres szerelmes szívére. Mindhiába.

A józan ész és barátai azt tanácsolják neki, hogy házassága által egy szegényből ne csináljon két koldust. Lelekének egyensúlya kezd inogni. Mármost lemondani készül az életéről, midőn megjelen előtte szerető anyja képe, kinek ő az egyetlen kenyéradója, támasza. Előtte lebeg imádjának szerelmes tekintete. A szív szerete folyton harcban áll az ész józanságával és ismerősei úgy bánnak vele, mint a kibe csak hálni jár a lélek... Egy napon azután hivatalból sürgős ügyben kérétték lakására. Két órát várta már. Minden bevezetés nélkül egy rakás pénzt olvastak le asztalán. Ellenértékül csak a nyerő sorsjegyet kérték. Török A. és Tsa bankháza (Budapest, V. Váci-körút 4 a.) kiküldötték, a kik azért jöttek, hogy a nagy nyereiményt kiféssék. Anya és fiú örömkönyözve, egymás nyakába borulnak és épp e pillanatba érkezik a most már szerencsés leányzó is. Az eljegyzésen a vendégek számtalan lelkes pohárköszöntőkben emlékeztek meg a szerencséshez bankháztól és egyhangulag, hangoztatták a beszédek végén: „Éljen a szerencsés hozó Török bankház!”

Nyílt levél

dr Buza Barnához.

Tiszelt Barátom!

A szerkesztésod alatt álló „Felsőmagyarországi Hírlap” október 19-iki számában közzétett „Nyilatkozat”-omból meglepetéssel értesültem arról, hogy Bíró Pál ur elég merész volt az ő politikai színváltását nemcsak legy ismeretlen tekintélyes politikai véleményvel fedezni, sőt megoldja ezt azzal is, hogy te a politikai téren a cameleon szerepét igazoltad tartod.

Igazán csak kiváló tapintatodra vall, hogy már a személyeskedés terére lépő harcban sem használtad fel Bíró Pál ellen az általam már régebben read bizott fegyvert, t. i. azt, hogy Bíró Pálnak még ahhoz sincs joga tulajdonképen, hogy a függetlenségi elvekért való harcban szerzett régi érdemeire hivatkozzék. Mert ő sohasem volt a függetlenségi zászló igazi híve, nála az elv, az eszköz, a politikai erkölcs teljesen különböző és csak egy célja volt: a hatalom.

Te csak azt bizonyítottad be nyilatkozatodban, hogy miként vedtetted át az ellenzéki Bíró a hatalom szolgálatába szegődött Bíróvá. Én pedig most már kötelességemnek tartom róla a multban jogtalanul viselt ellenzéki köntöst egészen lerántani. Megtehettem volna ugyan ezt már akkor is, midőn a függetlenségi zászlót cserbenhagyta s az ellenzéki újságíró kormánypartát lap szerkesztője lett, de hát akkor fellépésem inkább bírt volna a személyes támadás élével, mint ma, midőn a leleplezést vakmerőn maga provokálja.

Néhány évvel ezelőtt ugyanis egy lap alapításának tervével foglalkoztam Budapesten. Bíró Pálnak erről tudomása volt s felhívott engem, hogy vele Sátoraljaújhelyben lapot alapítsak. „Nagyon szivesen — volt a válaszom — de csak függetlenségi és 48-as iránynyal”. Bíró Pál egész megvetéssel nyilatkozott tervemről és szószent azt mondta: „Mit? Függetlenségi lapot? A hatalommal kell tartani!” Ezen nyilatkozata után igen természetesen én mint ellenzéki ember vele lapalapításról többé nem tárgyaltam.

Rövid idő múltán azonban nagy meglepetésemre Bíró Pál ellenzéki irányulapot indított, a jelenleg szerkesztőséged alatt álló „Felsőmagyarországi Hírlap”-ot. A leghevesebb módon támadott mindent, a mi a hatalom oldalán állt, embert, rendszert, klikket egyaránt és te elismeréssel adózol neki „Nyilatkozat”-odban akkori küzdelméért midőn azt

így jellemzed: „Lelkesen küzdött a a függetlenségi eszmékért”. És te hozzá is teszed, hogy te és a lap munkatársai őt ebben a küzdelemben buzgógn segítettétek.

És te valamint társaid csakugyan ideális lelkesedéssel és igazi meggyőződéssel szolgáltátok a függetlenség ügyét, míg a vezérnél — Bíró Pálnál — az egész küzdelem csak fényvesztés, comedia volt. Az ő ellenzékiekedése csak műfogás volt tulajdonképeni céljához: a hatalomhoz.

Tiszta számításból indította meg eszmém felhasználásával ő, — a hatalommal tartani akaró férfiú — az ellenzéki lapot. Nem igen scrupulozskodott az eszköz és mód fölött. Ugy okoskodott, hogy ha kormánypartit lapot indít meg, akkor a meglévő tekintélyes kormánypartit és hivatalos lap mellett az ő szereplése ügyet sem vetnek a vezető szerepre szert nem tehet, míg ha ellenséget lép fel a hatalommal szemben akkor ez a hatalom igyekezni fog őt elcsitítani, kiengesztelni, s utóbb teljesen a maga körébe fogadja.

Számítása, mint a fejlemények mutatják matematikai pontosággal bevált, de ami neki mint matematikusnak diésőre, ugyanaz mint politikusknak gyalázatára válik.

Az ő árulása kétszeres árulás volt, mert tervszerűen járt el ellenzéki szerepe első pillanattól kezdve.

En téged — tisztelt barátom — annak idején a Bíró Pál ellenzéki lap alapításának ezen előzményeire figyelmeztettelek s ki is fejeztem abbali aggodalmamat, hogy az ő kezében a függetlenségi zászló veszélyeztetve van.

Te — az idealista — nem osztotál aggodalmaimban, nem is merted

TROPON a legjobb táplálék és erősítő szer.

TROPON ötszerte táplálék, mint a tea, melynek legátosabb részét: fehérryét tartalmazza.

TROPON növeli az egészségesek test erejét, megakadályozza a betegek elgyöngyölését, siettet az általuk megerősödését.

TROPON meghevesíthetetlen mind-ama betegségekben, melyekben könnyen emészthető és bőséges táplálékra van szüksége a betegnek.

TROPON kapható minden gyógyszer-tárban.

feltételezni, hogy valaki a politikai tisztessége ellen emyire véthessen.

Az események — mint nyilatkozatok részletesen mutatja — nekem azdat igazat és te igazán még loyális voltál, midőn Bíró Pál szereplését a maga igazi világításában be nem mutattad.

Nekem azonban nemcsak jogom, de kötelességem is volt ezt megtenni.

Quod erat demonstrandum.

Budapest, 1901. okt. 22.

Öszinte hived
Dr. Stern Lajos.

SZÍNHÁZ.

* **Habemus papam!** végre van primadonnánk, — igaz, végre csak egy, és hogy a társulatnak egyéb tagokkal való kiegészítéséről semmit se hallunk. Az új primadonna *Bares Aranka*, aki ma este fog a közönségnek bemutatkozni Lili címszerepében. Most aztán erősen megkezdődik a szezon, holnap, vasárnap már két előadás is lesz, délután félhét órákkal *Nani*, este a *Görög rabszolga*.

Hogy lesz-e valahára majd negyedik előadás is, azt a jövő mutatja meg.

Az újjászervezett társulatra kíváncsiak vagyunk, bór öszintén szólva nem sokat várunk tőle. De azt előre is kijelentjük, hogy ha nem lesz teljesen megfelelő, az nem *Mesei* direktornak, hanem kizárólag a színtyűi bizottságnak a hibája, amely nem gondoskodott idejében társulatról. Október végén már nem lehet jó társulatot összehállítani, mert a jó erők mind el vannak szóródva.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

TROPON nélkülözhetetlen táplálék azért mindazoknak kiknek ros a gyomruk, betegek a belők, gyöngék az idegek, akik verszegények, küszvényesek tüdőbajosok, czukorbetegek és más olyan bajokban szenvednek, melyek a rendszeres táplálékot való táplálkozást lehetetlenné teszik.

TROPON nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb fehérryéké-szitmény is. Ára: 100 grm. 1 kor. 20 fil.

TROPON kapható minden gyógyszer-tárban.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a t. közönségnek tudomására hozni, hogy

fűszer- és vegyes kereskedésemet

mely eddig a Rákóczy-utcai Blumenfeld-féle házban volt, **ezzel szemben épült saját házamba tettem át.**

Volt üzleti helyiségetem és a hozzátartozó udvari lakást **bármely naptól fogva albérletbe adom.**

Fischer Hani.

Kitüntetve az 1900. párisi világkiállításon ar. nyéremmel. (Hangszerekért legnagyobb)

Dadeereg-ozállításért czüst éremmel

Stowasser J.

es. és kir. udvari hangszergyár

— a javított tárogató feltalálója. —

BUDAPEST, II., Lánchíd-utca 5. szám.

saját házában (a kereskedelmi miniszterium mellett).

Magyarország legnagyobb és legelőkelőbb gyára.

Hegedük vonóval — — — 3 frttól 15 frtg.

Mesterhegedük vonóval — — — 15 frttól 300 frtg.

Gordonkák vonóval — — — 10 frttól 150 frtg.

Nagy bőgők vonóval — — — 30 frttól 100 frtg.

Fuvolák — — — 2 frttól 100 frtg.

Szárnykürtök, trombita, sfb. — — — 14 frttól 20 frtg.

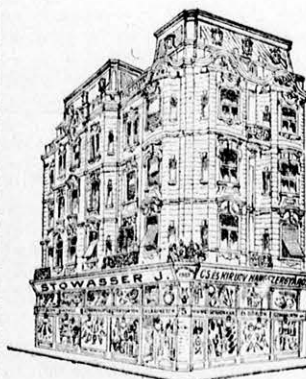
Czimbalmok — — — — — 35 frttól 300 frtg.

Rákóczy-tárogatók — — — 30 frttól 60 frtg.

Elpusztíthatlan **HARMONIÁK** 3, 4, 5, 6, 8, kitűnő erős hangú — — — 10—80 frtg.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmoniákról külön árjegyzék kérendő.

Bokros János

ajánlja a n. é. közönség szíves pirtfogására

„Vadászkürt”

szállodáját és vendéglőjét

A legtisztább és kényelmes szobák. Kütinő magyaros konyha. A legjobb urasági pinczékből vett borok.

Naponta friss csapolás a legjobbnak elismert kőbányai udvari sörből.

Színház után frissen készült ételek.

Gyors és előzékeny kiszolgálás.

Kiváló úsztelettel:

BOKROS JÁNOS,

a „Vadászkürt” szálloda és vendéglő bérleje.

Óh jaj!

köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásnak

Egger mellpasztillai.

az étvágyat nem rontják és kitérő ízűek.

Doboz 1 kor. és 2 kor.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési rakatár

Eljén!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Megfojt ez az átkozott köhögés!

„NADOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI. Váci-körút 11.

Kapható: Sátoraljaújhelyen: Kádár Gyula, Kincsesy Péter, Widder Gyula gyógyszerárakban.
Hompónán: Szekerák Aladár, Polányi Dezső gyógyszerárakban
Nagyimihályon: Tolvay Imre gyógyszerárakban.
Sárospatakon: Horváth Mátyás, Széchi Géza gyógyszerárakban.
Szerencsén: Özy, Bota Beline gyógyszerárakban.
Sztropkón: Duka Tivadar gyógyszerárakban.
Tarcalon: Horváth Imre gyógyszerárakban.
Tokajban: Meisels Akos, Rothfuchs János gyógyszerárakban.

Mindenki csodálkozik!

hogyan vagyok képes oly **bámulatos olcsó-árban** eladni, mint pl

- 1 amer. nick. rem. órát szépen vésott tokal 2 frt 45 kr.
- 1 finomabb schweizi nickel órát 3 .. 50 ..
- Egy 3 fedele nickel rem. órát (igen erős) 4 .. 80 ..
- Egy 3 .. tulla rem. órát (igen finom) 5 .. 50 ..
- Egy ezüst rem. óra 3 fedéllel 5 .. 80 ..
- Egy finomabb rem. órát 6 .. 50 ..
- Egy nagyon elegáns acél vagy ezüst női órát 4 frt 50 krtól 6 frtig
- 3 erős ezüst fedéllel 7 frittól 8 frt 50 krig
- Egy nagyon finom és erős anker rem. ezüst férfi óra 8 frittól

Azonkívül mindenféle arany és ezüst ékszerárgyakat, mint pl. egy pár arany függő 1 frt 50 krtól. Egy arany gyűrű 2 frt 50 krtól és feljebb stb.

Minden nálam vásárolt óráért 2 évi jótállást vállalok. — Vidéki megrendeléseket 3-szor naponta eszközölök. — A netetsző árúért a pénzt azonnal visszaküldöm. Tört arany vagy ezüst tárgyakat veszek vagy becserelek.

Zinner Vilmos.

műfűrés és ékszerész
Sátoraljaújhelyen, a Központi kávéház mellett.

Glück Samu

fűszerkereskedő

(Sátoraljaújhely a megyeháza mellett)

ajánl jó minőségű kávé kilója 1 frt 20, igen jó minőségű 1 frt 40 kr.

Makkoltatásra

elfogad bükköscibe sertéseket a **zemlén-szinnai uradalom.** Ajánlattevőkkel egyezkedésre lép az uradalmi Intézőség

Legnagyobb nyereségny
legszerencésebb esetben

1.000,000 korona

Az összes 50,000 nyereségny
JEGYZÉKE.

Legnagyobb nyereségny legszerencésebb esetben

1.000,000 korona

A nyereségnyek részletes beosztása a következő:

Korona	nyer.	összesen
600000	1 jutalom	600000
400000	1 nyer. k	400000
200000	1 „ „	200000
100000	2 „ „	200000
90000	1 „ „	90000
80000	1 „ „	80000
70000	1 „ „	70000
60000	2 „ „	120000
40000	1 „ „	40000
30000	5 „ „	150000
25000	1 „ „	25000
20000	7 „ „	140000
15000	3 „ „	45000
10000	31 „ „	310000
5000	67 „ „	335000
3000	3 „ „	9000
2000	432 „ „	864000
1000	763 „ „	763000
500	1388 „ „	694000
300	99 „ „	29700
200	31700 „ „	6340000
170	3000 „ „	510000
130	4000 „ „	520000
100	50 „ „	5000
50	3000 „ „	150000
40	2000 „ „	80000
13.160,000	nyer. 4 jut. összesen	13.160,000

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk

Öt és fél millió K-nál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nonsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegyre 50,000 pénznyereménnyel sorsolatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők: egy nyolcad frt —,75 vagyis 1.50 kor. egy negyed „ 1.50 „ 3. — „ egy fél „ 3. — „ 6. — „ egy egész „ 6. — „ 12. — „

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. november hó 5-ig bizalommal hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa

BANKHÁZ
Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete
Főáruháza osztálysorsjáték osztályai:

- 1. V. Váci-körút 4/a.
- 2. Múzeum-körút 11.
- 3. Erzsébet-körút 54.

Rendelővel levágandó. **Török A. és Tarsa** fölarusítók Budapest.

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeget.....kor. utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm. A nem tetsző törlendő.

Áz 1895. évi caira s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Orrosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású köszvény, csúz, reuma, ischias stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültbb köszvény és csúz-fájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 korona 40 fillér.

SZEGFÜ CREME szepöl, májfolt, mitesser s az arcz és kézbor minden nemű tisztálanságai ellen. Főúri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 korona.
SZEGFÜ POWDER a tein-nek üdösséget s finomságot kölcsönöz. — Fehér, rózsaszín s erme színben. Egy doboz 1 korona.
SZEGFÜ FOGPOR a fogak s foghús épségben tartására. A szájat dezinficiálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 kor.
SZEGFÜ SZAPPAN a legfinomabb toillet szappan, kiváló kellemes illattal. Egy darab 80 fillér.
HAJ-ELIXIR a haj hullás, kopaszodás, fejkopas hajkiképzés biztos megátlására szolgál. Egy üveg 3 korona.

TOKAJI CHINA-VASBOR logkitűnő minőségű hegyaljai borból készítve. Kütinő s biztos hatású szer vérszegénység, sápkór s idegesség ellen. Gyermeknek kellemes ízű fogva igen szívesen veszik be. Fél literes üveg 5 korona, 1 liter 9 korona.
TOURISTA OLAJ az egyedüli biztos szer bőrvastagodás gyökores kigyógyítására. — Egy üveg ára 70 fillér.

Az összes bel- és külföldi különlegességek

szappanok, parfümök, pouderek és arczkenőcsök,

sebészeti eszközök és kőszerek raktáron vannak.

Kapható csaknem az összes gyógyszerárakban.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, Sátoraljaújhelyen.

Főraktárak Budapestben. Török József gyógyszerárakban, Király-utca 12 és az Egger-féle „Nador gyógyszerárakban, Váci-körút 17.

